

Helsingin hovioikeus

Tuomio

Nro 1582

Antamispäivä
4.12.2018

Diaarinumero
S 17/2328

Ratkaisu, johon on haettu muutosta

Helsingin kärjäoikeus 26.9.2017 nro 47996
(liitteenä)

Asia	Vahingonkorvaus
Valittaja	Suomen Urheiluilmailuopisto Oy
Vastapuoli	Eero Heikki Sakari Kuosmanen

Asian käsittely hovioikeudessa

Suomen Urheiluilmailuopisto Oy:lle on myönnetty jatkokäsittelylupa
9.1.2018.

Asiassa on toimitettu pääkäsittely 11.9.2018.

Valitus

Suomen Urheiluilmailuopisto Oy (jäljempänä myös Opisto) on toistaen kärjäoikeudessa esittämänsä kanteen vaatinut, että Eero Heikki Sakari Kuosmanen velvoitetaan korvaamaan yhteisvastuullisesti Kanta-Hämeen kärjäoikeuden 2.11.2015 antamalla lainvoimaisella tuomiolla nro 146615 tuomitun Toni Kimmo Anderssonin kanssa Opistolle aiheuttamansa vahinko 203.254,69 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen 27.3.2014 lukien. Mikäli katsotaan, ettei vahinkoa ollut aiheutettu rangaistavalla teolla, Opisto on toissijaisesti vaatinut, että Kuosmanen velvoitetaan korvaamaan yhteisvastuullisesti Anderssonin kanssa 88.955,32 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen 3.2.2016 lukien siitä vahingosta, joka Andersson on velvoitettu korvaamaan Opistolle edellä mainitulla tuomiolla. Lisäksi Opisto on vaatinut, että Kuosmanen velvoitetaan korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut kärjäoikeudessa

37.460,33 eurolla ja hovioikeudessa 24.226,20 eurolla, molemmat määrät korkoineen.

Rangaistavaksi säädettyyn tekoon perustuva vahingonkorvausvelvollisuus

Kuosmanen oli toiminut Opiston toimitusjohtajana lokakuusta 2006 helmikuuhun 2014, jolloin Opisto oli purkanut hänen toimitusjohtajasopimuksensa väärinkäytösten vuoksi. Tuona aikana Kuosmanen oli tehnyt Opiston puolesta Fici-Copy Ky:n kanssa yhteensä 18 sopimusta toimistolaitteiden vuokraamisesta. Kuosmanen oli tehnyt sopimukset itsenäisesti ja vastannut yksin niihin perustuvien laskujen tarkastamisesta, hyväksymisestä ja maksamisesta.

Kuosmanen oli ollut rikoksesta epäillyn asemassa kaikkiin sopimuksiin liittyen. Hänen oli epäilty syyllistyneen luottamusaseman väärinkäyttöön ja lahjuksen ottamiseen elinkeinotoiminnassa. Esitutkinnassa oli havaittu muun ohessa, että Kuosmasen allekirjoittamissa sopimuksissa oli yksilöity laitteita, jotka eivät todellisuudessa olleet olleet Opiston käytössä. Esitutkinnassa oli katsottu, että kysymyksessä oli ollut Kuosmasen hyväksymä menettely. Esitutkinnassa oli selvinnyt myös, että Kuosmanen oli saanut Anderssonilta muun muassa arvokkaan matkalahjakortin, useampia muita lahjakortteja, kaksi matkapuhelinta ja alkoholijuomia. Kuosmanen oli myös pyytänyt Anderssonilta käteistä rahaa lomamatkaansa varten, johon pyyntöön Andersson oli suostunut. Syyttäjä oli 11.9.2015 tehnyt Kuosmasen osalta päätöksen syyttämättä jättämisestä syyteoikeuden vanhentumisen vuoksi. Fici-Copy Ky:n vastuunalainen yhtiömies Andersson oli tuomittu Kanta-Hämeen käräjäoikeuden 2.11.2015 antamalla tuomiolla muun muassa törkeästä petoksesta, josta oli aiheutunut Opistolle 203.254,69 euron vahinko, jonka käräjäoikeus oli velvoittanut Anderssonin korvaamaan Opistolle.

Kuosmasen menettely täytti rangaistavaksi säädetyn teon tunnusmerkistön. Kuosmanen oli käyttänyt luottamusasemaansa väärin tehdessään sopimuksia ja maksaessaan niihin perustuvia laskuja. Riidan kohteena olevien sopimusten tekeminen ei ollut kuulunut Opiston toimitusjohtajan yleistoimivaltaan.

Opisto oli maksanut Kuosmasen tekemien sopimusten perusteella laitevuokria yhteensä 323.041,22 euroa, josta ylihinnan ja aiheettomien maksujen osuus oli opiston tekemän selvityksen mukaan 203.254,69 euroa. Taloudellinen vahinko, joka Kuosmasen menettelystä oli aiheutunut opistolle, oli siten huomattava.

Kuosmasen oli täytynyt mieltää vähintään varsin todennäköiseksi, että Opisto ei olisi hyväksynyt sopimuksia ja niihin perustuvien laskujen maksamista ja että niistä aiheutui Opistolle vahinkoa. Kuosmasen lainvastainen toiminta oli välittömässä syy-yhteydessä Opistolle aiheutuneeseen vahinkoon.

Kuosmanen oli syyllistynyt myös lahjuksen ottamisen tunnusmerkistön täyttävään menettelyyn pyytäessään, hyväksyessään ja ottaessaan vastaan

lahjuksia Anderssonilta. Kuosmasen oli täytynyt ymmärtää, että Andersson ei ollut antanut lahjoja ”hyvää hyvyttään”, vaan ne olivat liittyneet osapuolten liikesuhteeseen ja siihen, että Kuosmanen oli päättänyt sopimuksista Opiston puolesta.

Osakeyhtiölakiin perustuva vahingonkorvausvelvollisuus

Mikäli katsotaan, että Kuosmanen ei ollut aiheuttanut vahinkoa rangaistavaksi säädetyllä teolla, hän oli velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon osakeyhtiölain nojalla. Kuosmanen oli menetellyt osakeyhtiölain vastaisesti ylittämällä toimivaltansa ja rikkomalla toimitusjohtajalle säädetyä huolellisuusvelvoitetta. Vuokrasopimusten tekeminen ei ollut kuulunut toimitusjohtajan yleistöimivaltaan. Toimitusjohtajan toimien epätavallisuutta ja laajakantoisuutta arvioitaessa tuli ottaa huomioon yhtiön koko ja toiminnan tarkoitus. Opisto oli voittoa jakamaton pienyhtiö, jonka liikevaihto oli tyyppillisesti 100.000–200.000 euroa vuodessa. Opiston toimintaan ei kuulunut minkäänlainen riskinotto. Kuosmanen oli solminut itsenäisesti sopimuksia, joiden yksittäiset arvot olivat olleet esimerkiksi noin 60.000, 80.000, 90.000 ja 140.000 euroa, ja salannut asian Opiston hallitukselta.

Joka tapauksessa Kuosmanen oli sopimukset tehdessään ja niihin perustuvia laskuja maksaessaan rikkonut osakeyhtiölaissa säädetyä toimitusjohtajan huolellisuusvelvoitetta. Koska kysymyksessä oli ollut Opiston tarkoitukseen ja kokoon nähden huomattavan suuri hankinta, olisi ratkaisujen tullut perustua erityisen huolelliseen selvitykseen. Mikäli toimitusjohtaja olisi toiminut huolellisesti, sopimuksia ei olisi koskaan tehty eikä niitä koskevia laskuja maksettu. Huolellisesti toimiva toimitusjohtaja ei olisi myöskään maksanut vuokraa laitteesta, joka ei ollut ollut Opiston käytössä. Erityisesti laskujen maksamisen osalta Kuosmasen menettely oli ollut tahallista.

Vaikka oikeus vaatia korvausta Kuosmasen ennen vuotta 2010 tekemistä sopimuksista aiheutuneesta vahingosta olisi osakeyhtiölain perusteella vanhentunut, toimitusjohtajan huolellisuutta arvioitaessa tuli ottaa huomioon myös hänen aikaisempi toimintansa. Vuokrien kohtuuttomuus oli ollut Kuosmaselle selvää jo vuonna 2009. Kuosmanen oli tehnyt ylihintoisia ja aiheettomia sopimuksia ennen vuotta 2010 ja vuonna 2010 hän oli tehnyt uudestaan samanlaisia sopimuksia.

Vahingon määrä

Opistolle aiheutunut 203.254,69 euron suuruinen vahinko perustui Kuosmasen vuosina 2007–2010 tekemiin sopimuksiin. Opisto oli tehnyt laskelman siitä, kuinka paljon se olisi maksanut laitevuokria, jos tarvittavat laitteet olisi vuokrattu vapailta markkinoilta tavanomaisin ehdoin. Laskelman mukaan Opisto oli maksanut Kuosmasen tekemien sopimusten perusteella edellä mainitut 203.254,69 euroa ylihintaa ja aiheettomia maksuja.

Mikäli katsotaan, että Kuosmanen ei ollut aiheuttanut vahinkoa rangaistavaksi säädetyllä teolla, vaaditun vahingonkorvauksen määrä oli 88.955,32 euroa. Kuosmanen oli vuonna 2010 allekirjoittanut sopimukset 783345 ja 698278 ja maksanut sopimuksiin perustuvia maksuja seuraavien vuosien ai-

kana. Opisto oli maksanut sopimusten 783345 ja 698278 perusteella laitevuokria yhteensä 151.608 euroa. Sopimukseen 698278 oli sisältynyt kaksi kopiokonetta, joista toinen ei ollut ollut Opiston käytössä. Opiston tekemän laskelman mukaan se oli maksanut näiden sopimusten perusteella edellä mainitut 88.955,32 euroa ylihintaa ja aiheettomia maksuja.

Kuittausvaatimus

Kuosmaselle oli kertynyt palkkasaatavia 1.3.–12.3.2014 väliseltä ajalta 1.127,45 euroa. Kuosmanen oli kuitenkin luopunut tästä saatavastaan. Muita saatavia Kuosmasella ei ollut ollut Opistolta. Toimitusjohtajasopimus oli purettu maaliskuussa 2014, eikä Kuosmasella siten ollut ollut oikeutta irtisanomisajan palkkaan.

Vastaus

Eero Heikki Sakari Kuosmanen on vaatinut, että valitus hylätään. Toissijaisesti Kuosmanen on vaatinut, että hänen Suomen Urheiluilmailuopisto Oy:ltä olevat palkkasaatavansa 10.133,57 euroa, toimitusjohtajasopimuksen mukainen irtisanomiskorvaus 23.902,20 euroa ja 11,50 prosentin suuruinen lomakorvaus 2.748,75 euroa eli yhteensä 36.784,52 euroa korkoineen 25.2.2014 lukien käytetään Opiston saatavien kuittamiseen. Lisäksi Kuosmanen on vaatinut, että Opisto velvoitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa hovioikeudessa 2.946,24 eurolla korkoineen.

Käräjäoikeuden tuomio oli oikea.

Kuosmanen ei ollut syyllistynyt rikokseen, jonka perusteella hän olisi korvausvelvollinen. Törkeästä petoksesta tuomittu Andersson oli erehdyttänyt Kuosmasta.

Osakeyhtiölain mukaisen vahingonkorvauksen kannalta arvioitavaksi voitulla vain sellainen menettely, joka oli tapahtunut 31.12.2010 päättyneellä tilikaudella tai sen jälkeen.

Kuosmanen oli vuonna 2010 ainoastaan yhdistänyt aiempia vuokra- ja rahoitussopimuksia. Kuosmanen ei ollut saattanut Opistoa Fici-Copy Ky:öön liittyviin uusiin vastuisiin vuonna 2010 tai sen jälkeen. Opiston taloudellinen asema ei ollut huonontunut vuoden 2010 aikana tehtyjen sopimusten myötä. Kuosmanen oli pyrkinyt tekemään aiempaa parempia sopimuksia ja mainitut sopimukset olivat parantaneet Opiston asemaa siihen nähden, mikä tilanne oli ollut tilikauden alussa.

Kuosmasta koskenut syyttämättäjättämispäätös oli luottamusaseman väärinkäyttöä koskevilta osin perustunut siihen, että näyttö ei ollut ollut riittävää.

Valituksen menestyessä Kuosmasen maksettavaksi määrättävästä vahingonkorvauksesta tuli vähentää maksamatta oleva palkkasaatava ja toimitusjohtajasopimuksen irtisanomiskorvaus. Asiassa oli ollut enintään perusteet Kuosmasen irtisanomiselle, mutta ei johtajasopimuksen purkamiselle.

Kuosmanen on kiistänyt vahingonkorvausvaatimukset määrältään kokonaisuudessaan.

Todistelu

Opisto on vedonnut käräjäoikeuden tuomiossa mainittuihin kirjallisiin todisteisiin K1–K7.

Kuosmanen on vedonnut käräjäoikeuden tuomiossa mainittuihin kirjallisiin todisteisiin V1–V4.

Pääkäsittelyssä on kuultu todistelutarkoituksessa Kuosmasta ja todistajana Antti Tapani Jouppia.

Hovioikeuden ratkaisu

Kysymyksenasettelu

Asiassa on kysymys toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuusta. Ensisijaisesti arvioitavaksi tulee vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n 1 momentin ja 5 luvun 1 §:n säännökset huomioon ottaen, täyttääkö Kuosmasen menettely rikoslain 36 luvun 5 §:ssä ja 30 luvun 8 §:ssä säädetyt luottamusaseman väärinkäytön ja lahjuksen ottamisen elinkeinotoiminnassa tunnusmerkistöt. Mikäli Kuosmasen ei katsota aiheuttaneen Opistolle vahinkoa rangaistavaksi säädetyllä teolla, arvioitavaksi tulee, onko Kuosmanen vahingonkorvausvelvollinen osakeyhtiölain nojalla.

Opisto on vedonnut ensisijaisen vaatimuksen osalta siihen, että Kuosmanen on laitevuokrausta koskevia rahoitussopimuksia tehdessään ja niihin perustuvia maksuja maksaessaan ylittänyt toimitusjohtajan toimivallan ja menettelyt tahallisesti. Tällä perusteella arvioitavaksi tulevat Kuosmasen vuosina 2007–2010 allekirjoittamat rahoitussopimukset ja niihin perustuneet maksut. Toissijaisen vaatimuksen osalta Opisto on vedonnut siihen, että Kuosmanen on ylittänyt toimivaltansa ja joka tapauksessa rikkonut toimitusjohtajan huolellisuusvelvoitetta. Näiltä osin arvioitavana ovat ainoastaan ne rahoitussopimukset, jotka on allekirjoitettu 31.12.2010 päättyneellä tilikaudella ja näihin sopimukseen perustuneet maksut.

Mikäli Kuosmasen katsotaan olevan vahingonkorvausvelvollinen, arvioitavaksi tulee vahingon määrä. Opiston mukaan sille on aiheutunut vahinkoa ensisijaisen vaatimuksen mukaisen menettelyn johdosta 203.254,69 euroa ja toissijaisen vaatimuksen mukaisen menettelyn johdosta 88.955,32 euroa. Kuosmanen on kiistänyt vahingon määrällisesti kokonaisuudessaan ja todennut, että mahdollista vahingon määrää arvioitaessa tuli huomioida, että hänellä oli Opistolta yhteensä 36.784,52 euron saatava, joka tuli käyttäen Opiston saatavien kuittaukseen.

Asian tausta

Asiassa on riidatonta, että Kuosmanen on toiminut Opiston toimitusjohtaja-

na lokakuusta 2006 helmikuuhun 2014. Tuona aikana Kuosmanen on tehnyt yhteensä 18 kopiokoneita ja muita laitteita koskevaa rahoitussopimusta. Vuokranantajana on ollut eri rahoitusyhtiöitä ja laitteiden myyjänä Fici-Copy Ky, jota on edustanut Andersson.

Kuosmanen on ollut epäilyttävä luottamusaseman väärinkäytöstä ja lahjuksen ottamisesta elinkeinotoiminnassa. Salpausselän syyttäjänviraston 11.9.2015 tekemän syyttämättä jättämispäätöksen mukaan syyteoikeus oli molempien epäiltyjen tekojen osalta vanhentunut. Lisäksi syyttäjä on todennut, että oli selvää, että Opistolle oli aiheutunut vahinkoa epäedullisista sopimuksista, mutta asiassa ei ollut kuitenkaan ollut ilmennyt riittävästi sellaisia seikkoja, jotka osoittaisivat Kuosmanen ylittäneen toimivaltansa tai jättäneen tehtävänsä suorittamatta ja sillä tavoin tahallaan väärinkäyttäneen asemaansa. Tämä arvio ei kuitenkaan sido hovioikeutta sen arvioidessa, onko Kuosmanen aiheuttanut Opistolle vahinkoa rangaistavaksi säädetyllä teolla.

Kuosmanen menettelystä esitetty näyttö

Jouppi, joka oli toiminut Opiston hallituksen puheenjohtajana vuoteen 2014 saakka, on kertonut, että toimitusjohtajan toimintaa oli alettu selvittää tammikuussa 2014, jolloin hallituksessa oli tarkasteltu laajemmin yhtiön tilaa ja kirjanpitoa. Selvityksessä oli ilmennyt, että Opiston tekemiä laitevuokrasopimuksia oli ollut paljon, ne olivat olleet huomattavan pitkiä ja niistä aiheutuneet kulut olivat olleet yhtiön kokoon ja toimintaan nähden huomattavan suuret. Yhtiön hallitus oli tullut siihen johtopäätökseen, että sopimuksiin ja Opiston tilitapahtumiin liittyvät epäselvyydet olivat siinä määrin suuria, että toimitusjohtaja oli päätetty vapauttaa tehtävistään.

Joupin mukaan Opiston kopiotarve oli ollut suuri, mutta tavanomaiseen toimintaan olisi silti riittänyt yksi kopiokone. Tyypillisin laitteiden leasing-sopimus oli kestoltaan 36 kuukautta ja laitteiden markkinahinnat oli helppo selvittää runsaan tarjonnan vuoksi.

Kuosmanen on kertonut, että Opistolla oli ollut kurssipäiviä vuodessa noin 2000 ja koulutushankkeet olivat olleet suuria, joten laitteita ja laadukasta kopiomateriaalia oli tarvittu paljon. Kopiokoneita oli ollut Opiston tiloissa enimmillään kaksi kappaletta. Kuosmanen oli neuvotellut vuokrasopimukset Fici-Copy Ky:n edustajan Anderssonin kanssa ja Andersson oli puolestaan neuvotellut rahoitusyhtiöiden kanssa. Kuosmanen ei ollut kilpailuttanut sopimuksia, eikä ollut vienyt niitä tai asiaa muutoinkaan Opiston hallituksen käsiteltäväksi. Kuosmanen mukaan sopimukset olivat olleet alun alkaen pienimuotoisia, vaikkakin euromääräisesti aika suuria. Kuosmanen oli havainnut vuonna 2009, että laitevuokria koskevia rahoitussopimuksia oli ollut useita ja ne olivat olleet Opistolle epäedullisia. Vuonna 2010 Kuosmanen oli tehnyt sopimuksen, jolla oli yhdistetty kolme aikaisempaa sopimusta tarkoituksena saada kuukausierä mahdollisimman pieneksi. Kuosmanen oli hoitanut yksin Opiston laskujen maksun eikä hän ollut huomannut, että laitevuokria oli laskutettu osittain kahteen kertaan. Kuosmanen oli tarkistanut maksamansa laskut, mutta rahoitusyhtiöiden laskuissa ei ollut ollut eritelyjä.

Kuosmanen on edelleen kertonut, että hän oli saanut Anderssonilta yhden puhelimen, yhden matkalahjakortin ja korkeintaan yhden muutaman kymmenen euron lahjakortin. Hänen Anderssonille 12.1.2010 lähettämässään sähköpostiviestissä oli ollut kyse siitä, että hän oli pyytänyt Anderssonia maksamaan Opistolle avoimna olevan laskun saadakseen sen myötä Opistolta palkkasaatavansa.

Kirjallisista todisteista ilmenee, että Kuosmasen vuosina 2007 ja 2008 tekemät kaksi sopimusta olivat olleet 84 kuukauden määräaikaissopimuksia. Vuodesta 2009 alkaen sopimusten kestot olivat olleet pituudeltaan 24 kuukaudesta 72 kuukauteen. Kirjallisen selvityksen perusteella Kuosmasen tekemästä 18 laitesopimuksesta 14 oli tehty vuoden 2009 aikana. Vuonna 2009 tehtyjen sopimusten yhteissumma oli ollut 379.062 euroa, joista Opisto oli maksanut 142.471,22 euroa.

Rangaistavaksi säädettyyn tekoon perustuva vahingonkorvausvaatimus

Opisto on ensisijaisesti perustanut vaatimuksensa siihen, että Kuosmanen oli aiheuttanut kanteessa tarkoitetun vahingon rangaistavaksi säädetyllä teolla.

Luottamusaseman väärinkäyttö

Luottamusaseman väärinkäyttönä rangaistaan rikoslain 36 luvun 5 §:n mukaan jos se, jonka tehtävänä on hoitaa toisen taloudellisia asioita, väärinkäyttää luottamusasemaansa ryhtymällä sellaiseen toimeen, johon hänellä ei ole oikeutta tai jättämällä tehtävänsä kokonaan tai osaksi suorittamatta ja siten aiheuttaa vahinkoa sille, jonka asioita hänen tulee hoitaa.

Luottamusaseman väärinkäyttöä koskevissa lain esitöissä on todettu, että oikeudettomalla toimella ei tässä yhteydessä tarkoiteta mitä tahansa oikeudenvastaista tekoa, joka loukkaa päämiehen etuja, vaan nimenomaan sellaista tointa, joka kuuluu tekijälle annetun toimeksiannon piiriin ja johon hän siis voi ryhtyä päämiestä sitovin vaikutuksin (HE 66/1988 vp, s. 138).

Lain esitöissä (HE 66/1988 vp, s. 138) on edelleen todettu, että seurausten osalta vaaditaan ennen kaikkea, että tekijä on pitänyt päämiehelle aiheuttavaa vahinkoa menettelynsä varmana tai varsin todennäköisenä seurauksena. Sen sijaan ei edellytetä varsinaista hyötymis- tai vahingoittamistarkoitusta. Tahallisuuteen kuuluu edelleen tekijän tietoisuus siitä, että hänen menettelynsä ei vastaa päämiehen toimeksiannosta ilmenevää tahtoa tai että se muuten on tekijälle kuuluvan velvollisuuden vastainen.

Opisto on vedonnut siihen, että Kuosmanen oli kysymyksessä olevia toimistolaitteiden vuokrasopimuksia tehdessään ylittänyt toimitusjohtajalle kuuluvan toimivaltansa.

Osakeyhtiölain 6 luvun 17 §:n 1 momentin mukaan toimitusjohtajan yleistoimivaltaan kuuluu yhtiön juoksevan hallinnon hoitaminen hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Säännöksen 2 momentin mukaan toimitusjohtaja saa ryhtyä yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ot-

taen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta yhtiön toiminnalle olennaista haittaa.

Osakeyhtiölain (624/2006) esitöissä on todettu, että toimitusjohtajan toimivaltaa koskevaa 2 momenttia ei ole ehdotettu sisällöllisesti muutettavaksi, vaan tarkoitus on ollut säilyttää tuolloin voimassa olleen osakeyhtiölain (734/1978) toimitusjohtajan toimivaltaa koskeva säännös näiltä osin muuttumattomana (HE 109/2005 vp, s. 86). Osakeyhtiölain 734/1978 esitöiden mukaan juoksevan hallinnon rajat riippuvat muun ohella yrityksen laadusta ja laajuudesta sekä liike-elämässä muodostuneesta käytännöstä. Juoksevaan hallintoon on katsottu kuuluvaksi muun muassa yhtiön liiketoiminnan johtaminen ja valvominen sekä sopimusten solmiminen hankkijoiden ja asiakkaiden kanssa (HE 27/1977 vp, s. 52). Epätavallisiksi ja laajakantoisiksi toimiksi on vakiintuneesti tulkittu muun ohessa sopimukset, joihin sitoutuminen vaikuttaa olennaisesti yhtiön asemaan (ks. esim. Kyläkallio, Juhani – Iiro, Olli – Kyläkallio, Kalle: Osakeyhtiö I, 2016, s. 605–606). Se, minkä tyyppiset sopimukset vaikuttavat olennaisesti yhtiön asemaan, riippuu ennen muuta yhtiön koosta.

Hovioikeus toteaa, että yksittäisten tavanomaisten sopimusten ja laskujen maksamista voidaan lähtökohtaisesti pitää juoksevaan hallintoon kuuluvina toimitusjohtajan tehtävinä. Asiassa on selvitetty, että Opisto on voittoa jakamaton yhtiö, jonka liikevaihto on ollut Opiston mukaan tyypillisesti 100.000–200.000 euroa vuodessa. Kuosmanen on tehnyt sopimuksia huomattavan tiheästi erityisesti vuonna 2009, jolloin niitä on tehty yhteensä 14 kappaletta. Pisimmät sopimukset ovat olleet 84 tai 72 kuukauden määräaikaista sopimuksia. Sopimusten kuukausittaiset maksuerät ovat olleet pääsääntöisesti useamman sadan euron suuruisia, kolmen suurimman yli 1.000 euroa, joista suurimman yhteensä 1.699 euroa kuukaudessa. Opiston vuosittaiseen liikevaihtoon verrattuna sopimuksia on siten ollut määrältään paljon, niiden on katsottava olleen kestoltaan huomattavan pitkiä ja ne ovat olleet myös rahalliselta arvoltaan merkittäviä.

Kuosmanen on myös itse kertonut kiinnittäneensä vuonna 2009 huomiota rahoitussopimusten lukuisuuteen ja pyrkineensä korjaamaan tilannetta siten, että Opiston maksettavaksi tulevat kuukausierät saataisiin mahdollisimman pieniksi. Tätä Kuosmanen kertomaa tukee se, että Sampo Rahoituksen kanssa 11.8.2010 tehdystä sopimuksesta 698278 ja sen liitteistä ilmenee, että sillä on yhdistetty 18.9.2009, 12.10.2009 ja 13.11.2009 tehdyt sopimukset. Uudella, aikaisempia sopimuksia yhdistävällä sopimuksella Kuosmanen ei siten ole enää tehnyt Opiston puolesta kokonaan uusia sitoumuksia. Hän on kuitenkin sitoutunut sellaisten sopimusten yhdistämiseen, jotka olivat alun alkaen Opistolle epäedullisia ja olivat sitä yhdistämisen jälkeenkin. Kuosmanen ei ole myöskään vielä tuolloinkaan hankkinut Opiston hallituksen suostumusta sitoumuksille, eikä muutoinkaan informoinut sitä asiasta, vaikka hän oli kertomansa mukaan kiinnittänyt sopimukseen erityistä huomiota.

Lisäksi tulee ottaa huomioon, että Kuosmanen tekemissä sopimuksissa on riidattomasti ollut yksilöityinä laitteita, jotka eivät ole olleet Opiston käytössä. Tällainen on ollut ainakin 13.11.2009 allekirjoitettu ja vuonna 2010

tehtyyn uuteen sopimukseen yhdistetty sopimus. Kuosmanen on siten maksanut Opiston puolesta laitevuokria myös sellaisista laitteista, joita ei ole Opistolle toimitettu.

Opiston suhteellisen pieni koko ja sen toiminnasta esitetty selvitys huomioon ottaen hovioikeus katsoo, että Kuosmasen on täytynyt viimeistään vuoden 2009 aikana ymmärtää, että hänellä ei ole toimitusjohtajana ilman hallituksen valtuutusta oikeutta sitoutua kysymyksessä oleviin rahoitussopimuksiin ja että ne aiheuttavat opistolle vahinkoa.

Luottamusaseman väärinkäytön katsotaan tyypillisesti olevan tahallista silloin, kun toimivaltuuksien ylitys on selvä ja vilpillinen. Tapauksissa, joissa toimivalta on epäselvästi tai tulkinnanvaraisesti määritelty, tahallisuus voi sen sijaan jäädä puuttumaan, vaikka toimivalta ylitettäisiinkin. Hovioikeus toteaa, että toimitusjohtajan toimivalta on säädetty osakeyhtiölaissa, joten toimivallan perusta on lähtökohtaisesti selvä. Hovioikeus toteaa, että Kuosmanen on toimitusjohtajana ollut tietoinen yhtiön koosta ja toiminnan laajuudesta. Hänellä on siten katsottava olleen edellytykset arvioida sopimusten laatua ja taloudellista merkitystä suhteessa yhtiön kokoon. Asiassa ei ole myöskään ollut kysymys yksittäisestä mahdollisesti tulkinnanvaraisesta toimesta, vaan lukuisista yhtiön kokoon nähden taloudellisesti varsin merkityksellisistä toimista. Toimitusjohtajan toimivallan ei voida siten katsoa olevan nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa ja olosuhteissa siten tulkinnanvarainen, että sillä olisi merkitystä tahallisuusarvioinnin kannalta.

Edellä mainituilla perusteilla hovioikeus katsoo, että Kuosmasen on täytynyt olla tietoinen siitä, että Opisto ei olisi kysymyksessä oleviin sopimuksiin sitoutunut, jos hän olisi saattanut sopimukset yhtiön hallituksen tai yhtiökokouksen käsiteltäviksi. Kuosmasen on myös täytynyt tietää tai pitää ainakin varsin todennäköisenä sitä, että sopimuksista aiheutuu Opistolle vahinkoa. Kuosmasen menettely täyttää siten luottamusaseman väärinkäytön tunnusmerkistön.

Lahjuksen ottaminen elinkeinotoiminnassa

Lahjuksen ottamisesta elinkeinotoiminnassa tuomitaan rikoslain 30 luvun 8 §:n mukaan muun ohessa se, joka elinkeinonharjoittajana toimivan yhteisön toimitusjohtajana itselleen tai toiselle pyytää lahjuksen tai tekee muutoin aloitteen sellaisen saamiseksi, ottaa vastaan tai hyväksyy lahjuksen suosiakseen toimessaan tai tehtävässään lahjuksen antajaa tai jotakuta muuta taikka palkkioksi tällaisesta suosisesta.

Hallituksen esityksen mukaan (HE 66/1988 vp, s. 88–89) lahjuksena voidaan pitää kaikenlaisia taloudellisia etuja. Lahjukseksi ei kuitenkaan katsotaisi esimerkiksi merkkipäiviin liittyviä tavanomaisia lahjoja eikä liike-elämässä tavallisia mainoslahjoja. Lahjan hyväksyttävyyttä arvioitaessa tulee ottaa huomioon sen rahallinen arvo. Myös lahjottavan olosuhteisiin, asemaan ja tehtävään olisi kiinnitettävä huomiota.

Hallituksen esityksessä todetun mukaisesti tarjottu oikeudeton etu voi olla sellainen, joka ei välittömästi aiheuta vahinkoa työnantajalle. Tästä huoli-

matta lahjomisrikoksen asianomistajana pidetään lahjottavan työnantajana toimivaa elinkeinonharjoittajaa. Oikeudeton etu on lahjomana rangaistavaa kuitenkin vain, jos toimenpiteen tarkoituksen on saattaa edun saaja toimesaan tai tehtävässään suosimaan edun antajaa taikka palkita sellaisesta suosimisesta. (Ks. HE 66/1988 vp, s. 88–89.)

Kuosmanen on saanut Anderssonilta useita melko pienimuotoisia lahjoja. Hovioikeus katsoo, että pienimuotoiset lahjat voidaan pääsääntöisesti tulkita niin sanotuiksi kohteliaisuuslahjoiksi, joiden ei voida tulkita olevan lahjuksen ottamista koskevan säännöksen tarkoittamia oikeudettomia etuja. Rangaistavuuden kynnyksen yksityisen sektorin lahjonnassa on lisäksi korkeampi kuin virkamiesten kohdalla. Lahjusrikosten tunnusmerkistö huomioon ottaen puhelimen ja matkalahjakortin lahjoittamista voidaan pitää tulkinnanvaraisena. Puhelinta ja matkalahjakorttia ei voida pitää elinkeinotoiminnassa tavanomaisiin mainoslahjoihin verrattavina lahjoina. Myös niitä voidaan kuitenkin pitää olosuhteista riippuen ja yksittäisinä lahjoina sallittuina kohteliaisuuslahjoina.

Lahjuksen ottamista koskevan tunnusmerkistön täyttymistä arvioitaessa on lisäksi otettava huomioon Kuosmanen 12.1.2010 Anderssonille lähettämä sähköpostiviesti. Kuosmanen on lähettänyt edellä mainitussa viestissä Anderssonille pyynnön käteisestä rahasta. Kuosmanen mukaan viestissä oli ollut kysymys siitä, että hän oli pyytänyt Anderssonia maksamaan Opistolle avoimna olleen laskun saadakseen sen myötä palkkansa. Hovioikeus toteaa, että osakeyhtiön laskujen maksaminen käteisellä ei ole tavanomaista eikä Kuosmanen kertomus saa tukea muusta oikeudenkäyntiaineistosta. Kuosmanen on lähettämänsä viestin sisällön perusteella pyytänyt käteistä rahaa lomamatkaansa varten. Edellä mainitut seikat huomioon ottaen hovioikeus ei pidä uskottavana sitä Kuosmanen väitettä, että käteisen rahan pyytäminen olisi liittynyt laskun maksuun. Kuosmanen on viestissään antanut ymmärtää odottavansa oikeudetonta taloudellista etua. Sillä seikalla, onko Kuosmanen tosiasiallisesti saanut pyyntönsä johdosta käteistä rahaa, ei ole lahjuksen ottamista koskevan säännöksen sanamuoto huomioon ottaen merkitystä. Tunnusmerkistön täyttymisen kannalta on riittävää, että aloite taloudellisen edun saamiseksi on tehty ja se on tullut vastapuolen tietoon.

Kuosmanen on siten vastaanottanut Fici-Copy Oy:tä edustaneelta Anderssonilta puhelimen ja matkalahjakortin sekä pyytänyt häneltä käteistä rahaa. Hovioikeus katsoo arvioituaan Kuosmanen vastaanottamia ja pyytämiä etuja kokonaisuutena, että Kuosmanen on ottanut vastaan ja pyytänyt oikeudettomia etuja.

Lahjuksen ottamisen tunnusmerkistön täytyminen edellyttää kuitenkin lisäksi suosimistarkoitusta. Suosimisen osoittaminen ei edellytä sitä, että pysyttäisiin selvittämään, mihin yksittäiseen ratkaisuun lahjomisella pyrittiin vaikuttamaan. Suosimistarkoitus täyttyy, jos lahjomisella pyritään tehtävien ratkaisujen varmistamiseen. Se, milloin etu on annettu tässä tarkoituksessa, tulee päätellä teko-olosuhteista. Lahjonnan kohteiksi valikoidaan yleensä henkilöitä, jotka ovat tekemässä lahjojan kannalta tärkeitä ratkaisuja elinkeinonharjoittajan puolesta. (Ks. HE 66/1988 vp, s. 88–89.)

Hovioikeus toteaa, että Kuosmanen on ollut siinä asemassa, että hän on voinut tehdä Opiston puolesta taloudellisesti merkityksellisiä sopimuksia. Hänen on edellä todettu niitä myös tosiasiallisesti tehneen siinä laajuudessa, että menettelyn on katsottava täyttävän luottamusaseman väärinkäytön tunnusmerkistön. Kuosmanen ei ole tehnyt noin neljän vuoden ajanjaksolla vastaavia sopimuksia muiden tahojen kanssa eikä kilpailuttanut tekemiään sopimuksia. Käteisen rahan pyytämistä koskeva viesti on lähetetty varsin pian sen jälkeen, kun Kuosmanen on tehnyt Opiston puolesta taloudelliselta arvoltaan kolme suurinta sopimusta. Hovioikeus katsoo näin ollen, että Kuosmanen on vastaanottanut ja pyytänyt edellä mainitut taloudelliset edut suosiakseen Anderssonin edustamaa Fici-Copy Oy:tä.

Johtopäätös

Hovioikeus katsoo, että Kuosmanen on aiheuttanut Opistolle vahinkoa menettelemällä luottamusaseman väärinkäytön ja lahjuksen ottamisen elinkeinoiminnassa tunnusmerkistöt täyttävällä tavalla. Asiassa ei ole tämän vuoksi tarpeen lausua toissijaisesta osakeyhtiölakiin perustuvasta vaatimuksesta.

Vahingon määrä ja kuittausvaatimus

Asiassa on selvitetty, että Opisto oli maksanut rahoitusyhtiöille Kuosmasen tekemien leasingsopimusten johdosta yhteensä 323.041,22 euroa. Joupin tekemästä laskelmasta ilmenee, että Opiston tarvitsemien laitteiden hinnat olisivat olleet 67.064,39 euroa. Lisäksi laskelmassa on huomioitu hyvityslaskut ja markkinointituki, joiden yhteissumma on 52.722,14 euroa. Laskelman mukaan Opisto oli näin ollen maksanut ylihintaa yhteensä 203.254,69 euroa. Jouppi on hovioikeudessa kertonut pyytäneensä Opiston käytössä olleista laitteista markkinaehtoiset tarjoukset pääkaupunkiseudun toimijoilta ja laskelma oli tehty saaduilla hinnoilla. Edellä mainittu huomioon ottaen hovioikeus pitää Joupin tekemää selvitystä luotettavana ja toteaa, että asiassa ei ole myöskään esitetty muuta selvitystä vahingon määrästä. Näin ollen hovioikeus katsoo asiassa näytetyksi, että Opistolle aiheutunut vahingon määrä on vaadittu 203.254,69 euroa.

Kuosmasen 7.3.2014 lähettämästä sähköpostikirjeestä ja Opiston edustajan Kuosmaselle 9.5.2014 lähettämästä kirjeestä ilmenee, että asianosaiset olivat neuvotelleet palvelussuhteen päättymisestä. Hovioikeus katsoo, ettei asiakirjoista ole pääteltävissä Kuosmasen luopuneen pätevästi palkkasaatavistaan.

Kuosmasen palkasta on esitetty palkkalaskelma ajanjaksolta 1.12.–31.12.2013. Asiakirjasta ilmenee Kuosmasen kuukausipalkka, mutta siitä ei ole pääteltävissä väitettyjen palkkasaatavien määrää. Kuosmasen 7.3.2014 lähettämästä sähköpostiviestistä ja sen liitteenä olevasta laskelmasta ilmenee, että Kuosmanen oli esittänyt Opistolle, että hänellä oli vuodelta 2013 maksamattomia palkkasaatavia yhteensä 10.061,56 euroa. Kuosmasen toimitusjohtajasopimus on purettu maaliskuussa 2014, joten edellä mainittu laskelma on viestin päiväys huomioon ottaen tehty ennen palvelussuhteen päättämistä. Kuosmanen on kertonut, että palkanmaksu oli tapahtunut siten,

että hän oli maksanut ensin muun henkilökunnan palkan ja omansa sen jälkeen tarvittaessa useammassa erässä. Jos palkkaa ei ollut saatu kerralla maksettua, Kuosmanen oli tehnyt maksamatta jääneestä palkasta laskelman, eikä laskelmiin oltu puututtu missään vaiheessa. Vuonna 2013 Kuosmasen palkasta oli hänen kertomansa mukaan jäänyt varsin paljon maksamatta.

Hovioikeus katsoo, ettei Opisto ole näyttänyt, että Kuosmasen palkka olisi maksettu helmikuun 2014 loppuun saakka eikä asiassa ole ilmennyt sellaisia seikkoja, joiden perusteella jo ennen palvelussuhteen päättämistä esitetyä palkkasaatavalaskelmaa ei voitaisi pitää luotettavana. Näin ollen Kuosmasella on oikeus käyttää vaatimansa palkkasaatava Opiston saatavien kuitaukseen.

Kuosmasen ja Opiston välisestä toimitusjohtajasopimuksen kohdasta 14 ”Sopimuksen päätyminen” ilmenee, että asianosaiset ovat sopineet sopimuksen irtisanomisesta, irtisanomisajasta ja irtisanomisajan palkasta. Sopimuksen sanamuodon mukaan asianosaiset olivat sopineet korvauksesta ainoastaan irtisanomistilanteissa. Koska asianosaisten ei ole näytetty nimenomaisesti sopineen sopimuksen purkuoikeudesta ja sen ehdoista, asiaa on arvioitava yleisten yhtiöoikeudellisten ja sopimusoikeudellisten periaatteiden mukaisesti. Osakeyhtiön oikeutta päättää toimitusjohtajan palvelussuhde ei ole rajoitettu lainsäädännöllä. Yhtiöoikeus mahdollistaa siten toimitusjohtajan vapauttamisen tehtävistään välittömästi. Lähtökohta on tällöin, että palvelussuhteen välittömään päättämiseen on oltava hyväksyttävä syy (ks. esim. Koskinen Seppo, Toimitusjohtajan vapauttaminen ja oikeus korvaukseen, Edilex 2001, s. 10–11; ks. myös KKO 2002:73). Kuosmanen on edellä arvioitu menettelynsä huomioon ottaen laiminlyönyt sopimusvelvoitteitaan olennaisesti. Hovioikeus katsoo, että Opistolla on siten ollut hyväksyttävä syy purkaa toimitusjohtajasopimus. Näin ollen Kuosmasella ei ole oikeutta kuitata Opiston saatavasta irtisanomisajan palkkaa ja lomakorvausta.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 16 §:n 1 momentin mukaan jos alemman tuomioistuimen päätökseen haetaan muutosta, velvollisuus korvata oikeudenkäyntikulut ylemmässä tuomioistuimessa on määrättävä sen mukaisesti, mitä muutoksenhakumenettelyssä on tapahtunut ja onko asianosainen voittanut vai hävinnyt muutoksenhaun. Sanotun luvun 1 §:n mukaan asianosainen, joka häviää asian, on velvollinen korvaamaan kaikki vastapuolen tarpeellisista toimenpiteistä johtuvat kohtuulliset oikeudenkäyntikulut, jollei muualla laissa toisin säädetä. Saman luvun 3 §:n 1 momentin mukaan jos samassa asiassa on esitetty useita vaatimuksia, joista osa ratkaistaan toisen ja osa toisen hyväksi, he saavat pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan, jollei ole syytä velvoittaa asianosaista korvaamaan niitä osaksi vastapuolelle. Jos sillä, minkä asianosainen on hävinnyt, on vain vähäinen merkitys asiassa, hänen tulee saada täysi korvaus kuluistaan.

Kuosmanen on vaatinut ensisijaisesti, että valitus hylätään ja toissijaisesti, että palkkasaatava, irtisanomisajan palkkaa vastaava korvaus ja lomakorvaus käytetään Opiston saatavien kuittaamiseen. Kuosmasen on kiistettyään muutosvaatimuksen katsottava hävinneen asian siltä osin kuin siinä on ollut

kysymys vahingonkorvauksen perusteesta ja määrästä. Siltä osin kuin asiassa on ollut kysymys Kuosmasen kuittausvaatimuksesta, hän on voittanut asian palkkasaatavan kuittamista koskevilta osiltaan.

Kuosmasen voittama kuittausvaatimuksen osa on määrällisesti varsin pieni verrattuna Opiston voittamaan pääasiaan ja hylättyyn kuittausvaatimuksen osaan. Kuittausvaatimuksen käsittely ei myöskään ole merkittävästi vaikuttanut asian käsittelyn laajuuteen, koska siihen liittyen on esitetty hyvin vähän todistelua. Kuittauskysymystä on muutoinkin käsitelty varsin suppeasti. Nämä seikat huomioon ottaen hovioikeus katsoo, että Kuosmasen voittamalla osalla on ollut vain vähäinen merkitys asiassa, joten Opiston tulee saada täysi korvaus kohtuullisista ja tarpeellisista oikeudenkäyntikuluistaan.

Opiston oikeudenkäyntikuluvaatimus käräjäoikeuskäsittelyn osalta on yhteismäärältään 37.460,33 euroa. Vaatimus sisältää yhteensä 75,25 tuntia toimenpiteitä ja eräitä kuluja. Opiston asiamiehen tuntilaskutus on ollut 360 tai 500 euroa tunnissa. Kuosmanen on käräjäoikeudessa paljoksunut tuntilaskutusta 250 euroa ylittävilta osin. Hän on lisäksi katsonut, että käytetystä tuntimäärästä tuli vähentää kolmasosa, jolloin kokonaistuntimääräksi tulisi noin 50 tuntia.

Opiston asiamiehen tuntilaskutuksen osalta hovioikeus toteaa, että vaikka asianosainen lähtökohtaisesti voi itse sopia haluamallaan tavalla tuntilaskutuksesta avustajansa kanssa, laskutuksen kohtuullisuutta on vastapuolen oikeudenkäyntikuluvastuuta arvioitaessa tarkasteltava myös vastapuolen näkökulmasta. Hovioikeus katsoo, että laskussa osittain käytetty 360 euron tuntilaskutus on varsin tavanomainen pääkaupunkiseudulla yhtiöiden puolesta hoidettavissa riita-asioiden oikeudenkäynneissä, joten tuntilaskutusta ei tältä osin voida pitää kohtuuttoman suurena. Asiassa ei kuitenkaan ole sellaisia erityispiirteitä, joiden vuoksi huomattavan korkeaa 500 euron tuntilaskutusta voitaisiin pitää vastapuolen kuluvastuuta arvioitaessa kohtuullisena. Kohtuullisen työmäärän osalta hovioikeus toteaa, että kysymyksessä on rahamääräisesti suurehkoista vaatimuksista huolimatta käsittelyn laajuutta tarkasteltaessa varsin suppea vahingonkorvausasia, jossa on kuultu ainoastaan kahta henkilöä ja esitetty vähäinen määrä kirjallista todistelua. Tämä huomioon ottaen hovioikeus katsoo, että Kuosmasen käräjäoikeudessa hyväksymää noin 50 tunnin työmäärää on pidettävä asian laatuun ja laajuuteen nähden kohtuullisena. Nämä seikat huomioon ottaen hovioikeus arvioi kohtuulliseksi korvaukseksi Opiston oikeudenkäyntikuluista käräjäoikeudessa 22.320 euroa.

Opiston oikeudenkäyntikuluvaatimus hovioikeudessa on yhteismäärältään 24.226,20 euroa. Vaatimus sisältää yhteensä 43 tuntia toimenpiteitä ja eräitä kuluja. Opiston asiamiehen tuntilaskutus on ollut 360 tai 500 euroa tunnissa. Kuosmanen on paljoksunut tuntilaskutusta 250 euroa ylittävilta osin. Hän on lisäksi katsonut, että käytetystä tuntimäärästä tuli vähentää neljäsosa, jolloin kokonaistuntimääräksi tulisi noin 32 tuntia.

Hovioikeus viittaa tuntilaskutuksen ja käytetyn työmäärän kohtuullisuuden osalta edellä käräjäoikeuskäsittelyn osalta lausuttuun ja katsoo, että 360 euron tuntilaskutusta ja Kuosmasen hyväksymää työmäärää on pidettävä koh-

tuullisina myös hovioikeuskäsittelyn osalta. Nämä seikat ja oikeudenkäyntikuluvaatimukseen sisältyvät kulut huomioon ottaen hovioikeus arvioi kohtuulliseksi korvaukseksi Opiston oikeudenkäyntikuluista hovioikeudessa 15.300 euroa.

Tuomiolauselman

Muutokset käräjäoikeuden tuomioon:

Eero Heikki Sakari Kuosmanen velvoitetaan korvaamaan yhteisvastuullisesti Kanta-Hämeen käräjäoikeuden 2.11.2015 antamalla lainvoimaisella tuomiolla nro 146615 tuomitun Toni Kimmo Anderssonin kanssa Suomen Urheiluilmailuopisto Oy:lle aiheuttamansa vahinko 203.254,69 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen 27.3.2014 lukien.

Eero Heikki Sakari Kuosmasella on oikeus käyttää palkkasaatavansa 10.133,57 euroa korkoineen 25.2.2014 lukien Suomen Urheiluilmailuopisto Oy:n saatavien kuittaukseen.

Suomen Urheiluilmailuopisto Oy vapautetaan Kuosmaselle ja valtiolle käräjäoikeudessa tuomitusta korvausvelvollisuudesta.

Muilta osin käräjäoikeuden tuomiota ei muuteta.

Kuosmanen velvoitetaan suorittamaan Suomen Urheiluilmailuopisto Oy:lle korvaukseksi oikeudenkäyntikuluista käräjäoikeudessa 22.320 euroa ja hovioikeudessa 15.300 euroa, molemmat määrät korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut hovioikeuden tuomion antamisesta.

Muutoksenhaku

Muutosta tähän ratkaisuun saadaan hakea korkeimmalta oikeudelta valittamalla vain, jos korkein oikeus niillä erityisillä perusteilla, jotka ilmenevät oheisesta valitusosoituksesta, myöntää valitusluvan.

Valitusosoituksessa tarkoitettu määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen päättyy 4.2.2019.

Helsingin hovioikeuden puolesta:

Asian ovat ratkaisseet: hovioikeudenneuvos Seppo Ovaskainen
hovioikeudenneuvos Mirjami Paso
asessori Kristian Sjöblom

Valmistelija: hovioikeuden esittelijä Liisa Ojala

Ratkaisu on yksimielinen.

HELSINGIN KÄRÄJÄOIKEUS
2. osasto

TUOMIO
Annettu kansliassa

17/47996

1

Käräjätuomari Ville Toppila

26.9.2017

L 15/55137

Kantaja Suomen Urheiluilmailuopisto Oy
1035003-9
c/o AA Veli Leinonen

Vastaaja Kuosmanen, Eero Heikki Sakari
c/o AA Markku Fredman

Asia Riita-asia

Vireille 30.12.2015

ASIAN RIIDATON TAUSTA

Sakari Kuosmanen oli toiminut Suomen Urheiluilmailuopisto Oy:n (Opisto) toimitusjohtajana vuosina 2006-2014. Kuosmanen oli Opiston toimitusjohtajana tehnyt toimistolaitteiden vuokraamista koskevia sopimuksia Fici-Copy Ky -nimisen yhtiön kanssa. Poliisi oli suorittanut Fici-Copy Ky:n toimintaa koskevan esitutkinnan. Esitutkinnassa selvitettiin, että yhtiö oli tehnyt asiakkaidensa kanssa vuokrasopimuksia, joissa mainittuja koneita ei todellisuudessa ollut toimitettu asiakkaille. Kuosmasta vastaan ei nostettu syytettä. Kanta-Hämeen käräjäoikeus oli tuominnut 2.11.2015 antamallaan tuomiolla Fici-Copy Ky:n vastuunalaisen yhtiömiehen Kimmo Anderssonin muun muassa Opistoon kohdistuneesta törkeästä petoksesta ja velvoittanut hänet korvaamaan Opistolle aiheuttamansa vahingon 203.254,69 euroa.

KANNE

Vaatimukset

Suomen Urheiluilmailuopisto on vaatinut, että Sakari Kuosmanen veloitetaan

1) korvaamaan yhteisvastuullisesti Toni Kimmo Anderssonin kanssa Suomen Urheiluilmailuopisto Oy:lle aiheuttamansa vahinko 203.254,69 euroa korkoineen 27.3.2014 lukien;

2) toissijaisesti korvaamaan yhteisvastuullisesti Anderssonin kanssa Suomen Urheiluilmailuopisto Oy:lle aiheuttamastaan vahingosta 88.955,32 euroa korkoineen 3.2.2016 lukien; sekä

3) korvaamaan Suomen Urheiluilmailuopisto Oy:n oikeudenkäyntikulut 30.212,27 euroa korkoinen kuukauden kuluttua tuomion antamisesta lukien.

Perusteet

Kuosmanen oli Opiston toimitusjohtajana tehnyt toimistolaitteiden

vuokraamista koskevia sopimuksia Fici-Copy Ky:n kanssa itse²näisesti ja vastannut niihin perustuvien laskujen tarkastamisesta, hyväksymisestä ja maksamisesta. Opisto oli maksanut sopimusten perusteella laitevuokria yhteensä 323.041,22 euroa. Kuosmasen tekemät sopimukset käsittivät laitteita, jotka eivät todellisuudessa olleet Opiston käytössä. Sopimukset olivat myös muilta ehdoiltaan epätavanomaisia, ylihintaisia sekä Opiston tarkoitukseen ja kokoon nähden laajakantoisia. Vuokrasopimuksista ei olisi aiheutunut Opistolle vahinkoa, jos Kuosmanen olisi toiminut toimitusjohtajalle asetetun huolellisuusvelvoitteen edellyttämällä tavalla ja toimitusjohtajan yleistoimivallan puitteissa. Kuosmanen oli siten osaltaan vastuussa Opistolle aiheuttamastaan vahingosta.

Fici-Copy Ky:tä koskeva esitutkinta oli valmistunut 17.2.2014. Kuosmanen oli rikoksesta epäillyn asemassa kaikkiin niihin sopimuksiin liittyen, jotka hän oli allekirjoittanut ja joihin epäiltiin liittyvän rikoksia. Kuosmasta epäiltiin hänen tekemiensä sopimusten johdosta luottamusaseman väärinkäytöstä. Opisto oli kärsinyt sopimuksista taloudellista vahinkoa. Poliisin käsityksen mukaan Fici-Copy Ky oli saanut Kuosmasen hyväksymän menettelyn seurauksena uudelleenmyyntiin laitteita, joita se ei omistanut. Lisäksi poliisi epäili Kuosmasen syyllistyneen lahjuksen ottamiseen elinkeinotoiminnassa, sillä hän oli saanut henkilökohtaista etua yhteistyön eri vaiheissa. Esitutinnan yhteydessä teetetyssä erityistarkastuksessa oli myös havaittu, että Fici-Copy Ky ja Opiston välisissä sopimuksissa yksilöitiin laitteita, jotka eivät todellisuudessa olleet Opiston käytössä.

Syyttäjä oli 11.9.2015 tehnyt Kuosmasen osalta syyttämättäjäyttämispäätöksen, koska rikoksen syyteoikeus oli vanhentunut. Päätös ei kuitenkaan vapauttanut rikoksesta epäiltyä vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Kuosmanen oli syyllistynyt rangaistavaan tekoon sopimukset tehdessään. Kuosmanen oli Opiston toimitusjohtajana sekä pyytänyt että vastaanottanut lahjuksen suosiakseen toimessaan Fici-Copy Ky:tä ja/tai pyytänyt ja ottanut vastaan lahjuksen palkkioksi tällaisesta suosimisesta. Kuosmasen saamat lahjukset olivat liittyneet kyseessä olevaan liikesuhteeseen ja olivat tehneet mahdolliseksi sen, että Opisto oli joutunut maksamaan sopimusten perusteella liiallisia maksuja lahjuksen antajalle. Kuosmasen oli myös täytynyt ymmärtää, että menettelyillä oli pyritty vaikuttamaan hänen toimintaansa Opiston toimitusjohtajana.

Kuosmanen oli myös väärinkäyttänyt luottamusasemaansa ryhtymällä sellaiseen toimeen, johon hänellä ei ollut oikeutta. Kysymyksessä oli toimitusjohtajan toimivaltuuksien selvä ja vilpillinen ylittäminen. Kuosmanen oli päättänyt itsenäisesti ja ilman hallituksen valtuutusta Opiston sitoutumisesta arvoltaan 323.041,22 euron sopimukseen. Kun otetaan huomioon Opiston tarkoitus, koko ja Opiston liikevaihto noin 100.000-200.000 euroa vuodessa, on ilmeistä, että näin arvokkaiden sopimusten tekeminen oli selvästi toimitusjohtajan yleistoimivallan ulkopuolella.

Opiston vahingonkorvausvaatimus perustui laskelmaan, jossa

Kuosmasen ja Mid-Copy Ky:n tekemien sopimusten mukaisia³ maksuja verrattiin siihen summaan, jonka Opisto olisi joutunut maksamaan vapailta markkinoilta tavanomaisin ehdoin hankituista sellaisista laitteista, joita se olisi todellisuudessa tarvinnut toiminnassaan. Näiden summien summien erotus 203.254,69 euroa oli vahingon määrä, jonka Opisto oli kärsinyt Anderssonin ja Kuosmasen toiminnan seurauksena.

Opisto oli tullut tietoiseksi Kuosmasen menettelystä ja sopimusten todellisesta luonteesta esitutinnan valmistuttua 18.2.2014. Näin ollen Opisto oli voinut vaatia Kuosmasta yhteisvastuuseen koko vahingon määrästä.

Mikäli katsotaan, että vahinkoa ei ollut aiheutettu rangaistavalla teolla, Opisto oli joka tapauksessa voinut vaatia osakeyhtiölain nojalla korvausta Kuosmaselta siitä vahingosta, jonka osalta kanteen perusteena ollut päätös oli tehty tai toimenpiteeseen ryhdytty 31.12.2010 päättyneellä tilikaudella ja sen jälkeen. Tähän perustui Opiston toissijainen vaatimus 88.955,32 euroa. Kuosmanen oli toiminut sopimukset tehdessään ja niiden voimassa ollessa huolellisuusvelvoitteen vastaisesti. Huolimattomasta menettelystä oli aiheutunut Opistolle sen vuotuista liikevaihtoa vastaavan suuruinen vahinko. Sopimusten sisältö huomioon ottaen oli selvää, että Kuosmanen oli laiminlyönyt kaikki toimet, joita huolellisesti toimivalta henkilöltä voitiin edellyttää. Kun kyseessä oli ollut Opiston tarkoitukseen ja kokoon nähden huomattavan suuri hankinta, olisi ratkaisun tullut perustua erityisen huolelliseen selvitykseen. Asiassa oli otettava huomioon myös se, että Opiston toiminnan tarkoitukseen ei kuulunut minkäänlainen riskinotto ja sopimusten tekemistä koskevien päätösten tekemisellä ei ollut kiire. Sopimukset ja niitä koskevat laskut koskivat laitteita, joita ei ollut Opiston käytössä ja joita Opisto ei tarvinnut. Lisäksi sopimukset olivat selkeästi ylihintaisia ja ehdoiltaan tavanomaisesta poikkeavia. Kuosmasen toiminta oli siten törkeän huolimaton. Kuosmanen oli myös sopimuksia tehdessään syyllistynyt toimitusjohtajan toimivallan ylittämiseen.

Kuosmaselle vuosina 2009-2012 myönnettyt vastuuvapaudet eivät estäneet Opistoa vaatimasta vahingonkorvausta Kuosmaselta. Vastuuvapaus ei estänyt kanteen nostamista silloin, kun yhtiökokouksella ei ollut päätöstä tehdessään käytettävissään olennaisesti oikeita ja riittäviä tietoja tapahtumasta, jota vastuuvapaus koskee. Tässä tapauksessa yhtiökokoukselle ei ollut annettu olennaisesti oikeita ja riittäviä tietoja Opistolle vahinkoa aiheuttaneiden sopimusten tekemisestä, sisällöstä eikä varsinkaan niiden todellisesta luonteesta.

Korvauksen sovittelulle ei ollut edellytyksiä.

VASTAUS

Vaatimukset

Sakari Kuosmanen on vaatinut, että kanne hylätään.

Joka tapauksessa Kuosmasen maksettavaksi tuomittavasta vahingonkorvauksesta on vähennettävä kuittauksena seuraavat

Kuosmasen Suomen Urheiluilmailuopisto Oy:ltä olevat saatavat⁴:

1. Rästissä olevat Kuosmasen palkkasaatavat nettona 10.133,57 korkoineen 25.2.2014 lukien.

2. Toimitusjohtajasopimuksen mukaisena irtisanomiskorvauksena kuuden kuukauden palkkaa vastaavana määränä 23.902,20 euroa sekä 11,5 prosentin lomakorvaus 2.748,75 euroa eli yhteensä 26.650,95 euroa korkoineen 25.2.2014 lukien.

Kuosmanen on myös vaatinut, että kantaja velvoitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulut siltä osin kuin oikeusavun omavastuu ei niitä kata.

Perusteet

Kuosmanen kiisti syyllistyneensä rikokseen ja siihen perustuvan vahingonkorvausvelvollisuuden. Hän ei myöskään ollut aiheuttanut vahinkoa tuottamuksellisesti. Näiltä osin asiassa tuli sovellettavaksi osakeyhtiölain 22 luvun 8 §:ssä säädetty vanhentumisaika. Tämän mukaisesti kanteen tuli nostaa viiden vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jona kanteen perusteena oleva päätös tehtiin tai kanteen perusteena olevaan toimenpiteeseen ryhdyttiin. Näin ollen vanhentuminen koski sellaisia toimia ja tapahtumia, joihin oli ryhdytty ennen vuonna 2010 päättynyttä tilikautta. Fici-Copy Ky:n kanssa tehdyt sopimukset olivat alkaneet vuonna 2007. Kanteessa ei ollut yksilöity ajankohtia, jolloin tehdyistä toimenpiteistä väitetty vahinko olisi aiheutunut. Kanteessa tarkoitetut vahingot olivat seurausta toimenpiteistä ja ratkaisuista, jotka ajoittuivat aikaan ennen 1.1.2010.

Joka tapauksessa Kuosmanen oli Opiston edustajana tahallisuudella rikoksella erehdytty niihin sopimuksiin, joita kanteessa tarkoitetaan. Kanta-Hämeen kärjäoikeuden tuomion 2.11.2015 mukaisesti Kimmo Andersson oli erehdyttänyt noin 15 asiakastaan samanlaisiin sopimuksiin ja oli ollut syytteessä näihin asianomistajiin kohdistetuista törkeistä petoksista. Syytekohtaan 13 mukaan Andersson oli erehdyttänyt Kuosmasta kyseisiin sopimuksiin. Lainvoimaisen tuomion mukaan Andersson oli tuomittu kohtaan 13 mukaisesti törkeästä petoksesta, jonka tekoajaksi oli ollut 18.9.2009-15.7.2010 sekä velvoitettu korvaamaan Opistolle sen vaatimuksen mukaisesti 203.254,69 euroa.

Kun aikoinaan vuonna 2007 tai 2008 ensimmäisiä sopimuksia Fici-Copy Ky:n kanssa tehtiin, niiden järkevyyttä oli arvioitu yhdessä Räyskälä-Säätiön toiminnanjohtaja Mari Heikkilän kanssa. Laite oli hankittu yhteiseen käyttöön, josta säätiö maksoi osan. Myös Opiston tytäryhtiö Suio Oy käytti laitteita.

Kuosmanen ei ollut syyllistynyt mihinkään rikokseen. Hänet oli tahallisuudella rikoksella erehdytetty toimiin, joista oli aiheutettu vahinkoa Opistolle. Syyttäjä oli myös katsonut, että näyttöä luottamusaseman väärinkäytöstä ei ollut eikä syytettä tälläkään perusteella nostettu.

Kuosmanen kiisti myös korvauksen määrän. Opiston vaatimus oli saman suuruinen kuin vahinkoa oli tuomittu korvattavaksi Anderssonin

rikoksesta, johon Kuosmanen ei ollut osallistunut. Määrää ei ollut tutkittu oikeudessa Anderssonin rikosasian yhteydessä, vaan se oli perustunut myöntämiseen. Lisäksi Kuosmanen kiisti määrän siltä osin kuin se oli vanhentunut. Jos tietyn sopimuksen katsottiin aiheuttaneen vahinkoa, vanhentuminen oli alkanut siitä, kun sopimuksesta oli päätetty eikä siitä kun vahinkoa oli aiheutunut esimerkiksi sopimuksen mukaisina maksuina. Jotkin sopimukset, kuten niistä viimeinen (nro 658278), olivat korvanneet aiemman sopimuksen ilman, että uudella sopimuksella olisi syntynyt uutta vahinkoa tai vahingon vaaraa.

Joka tapauksessa vahingonkorvausta oli sovittelava.

Opistolla ei aina ollut varoja Kuosmasen palkan maksuun. Hänellä oli toimitusjohtajuuden päättyessä saamatta palkkaa nettona 10.133,57 euroa. Toimitusjohtajasopimuksessa oli erillinen kohta sopimuksen päättämisestä. Irtisanomisajaksi oli Opiston osalta sovittu kuusi kuukautta ja irtisanomisajan palkka lomakorvauksineen maksettiin riippumatta työvelvoitteesta. Kuosmasen bruttopalkka oli 3.983,70 euroa kuukaudessa. Kun ennakonpidätystä ei ollut tehty, oli kuittaus tehtävä koko määrän suuruisena, mutta opisto oli velvollinen maksamaan ennakonpidätyksen verottajalle.

KANTAJAN KIRJALLINEN LAUSUMA

Kuittausvaatimus oli perusteeton. Kyseessä ei ollut selvä ja riidaton saatava. Kuosmasella ei ollut väitettyjä saatavia Opistolta. Toimitusjohtajana Kuosmanen oli vastannut itse palkan maksamisesta itselleen. Mikäli Kuosmanen oli Opiston maksuvaikeuksien takia jättänyt palkkaa maksamatta itselleen, oli tämä johtunut ainoastaan Kuosmasen tekemistä ylihintaisista sopimuksista ja niiden aiheuttamasta heikentyneestä taloustilanteesta. Kyseessä oli Kuosmasen oma päätös, josta hän ei ollut kertonut esimerkiksi Opiston hallitukselle ennen toimitusjohtajasopimuksen purkamista. Kuosmanen oli luopunut kyseisestä palkkasaatavasta ja sitoutunut olemaan vaatimatta sitä Opistolta. Opisto ei ollut ilmoittanut pidättävänsä Kuosmasen vaatimaa palkkasaatavaa vahingonkorvaussaatavia vastaan.

Toimitusjohtajasopimuksessa oli sovittu irtisanomiskorvauksesta. Sopimusta ei kuitenkaan irtisanottu, vaan se purettiin. Sopimukseen ei sisällynyt erillisiä purkamista koskevia ehtoja. Sopimus voitiin purkaa, kun toinen sopijapuoli rikkoi sopimusvelvoitteitaan sellaisella tavalla, että toiselta ei voinut kohtuudella vaatia sopimussuhteen jatkamista. Kun sopimus purettiin, sopimus päättyi puolin ja toisin välittömästi eikä irtisanomisaikaa noudatettu eikä toimitusjohtajalla ollut oikeutta irtisanomisajan palkkaan.

Opiston saatava ei ollut vanhentunut. Kuosmanen oli syyllistynyt rangaistavaan tekoon tehdessään Opistolle vahinkoa aiheuttaneet sopimukset. Esitutinnan perusteella Kuosmasta oli syytä epäillä luottamusaseman väärinkäytöstä ja lahjuksen ottamisesta elinkeinotoiminnassa. Kun teot olivat suorassa syy-yhteydessä Kuosmasen Opistolle aiheuttamaan vahinkoon, oli Opistolla oikeus

vaatia Kuosmaselta korvausta tällaisilla rangaistavilla teoilla aiheutetusta vahingosta. Vahinko oli aiheutunut, kun Opisto oli maksanut kunkin 30.3.2007-15.7.2010 tehdyn sopimuksen tekemisen jälkeen siinä sovittuja ylihintaisia ja/tai perusteettomia maksuja.

Räyskälä-säätiö oli käyttänyt vähäisesti yhtä Opiston käytössä ollutta kopiokonetta ja maksanut sen käyttämisestä aikanaan 1.000 euroa vuodessa. Muut sopimusten kohteena olleet laitteet eivät olleet yhteiskäytössä eivätkä kaikilta osin edes Opiston käytössä, sillä niitä ei ollut oikeasti olemassa.

TODISTELU

Kantajan kirjalliset todisteet

- K1. Esitutkintapöytäkirjan johdanto, 8090/R/2924/11
- K2. Anderssonin ja Kuosmasen sähköpostikirjeenvaihto 12.1.-13.2.2010
- K3. Päätös syyttämättä jättämisestä 11.9.2015
- K4. Kanta-Hämeen käräjäoikeuden tuomio 2.11.2015 nro 15/146615
- K5. Fici-Copy Ky:n ja Opiston väliset sopimukset
- K6. Kuosmasen sähköposti ja laskelma 7.3.2014
- K7. Tarjous laitteiden leasing-sopimuksista

Vastaajan kirjalliset todisteet

- V1. Palkkalaskelma joulukuu 2013
- V2. Toimitusjohtajasopimus 12.10.2006
- V3. Antti Joupin Opiston puolesta asianajaja Marja Pääkölle 9.5.2014 lähettämä kirje
- V4. Sopimus nro 698278 liitteineen

Kantajan henkilötodistelu

- 1. Antti Jouppi todistelutarkoituksessa

Vastaajan henkilötodistelu

- 1. Sakari Kuosmanen todistelutarkoituksessa

Muut asiakirjat

- 1. Kantajan laskelma aiheutuneesta vahingosta 26.3.2014 (rikollinen menettely)

2. Kantajan vaihtoehtoinen laskelma aiheutuneesta vahingosta⁷
1.1.2010-31.12.2015 (tuottamuksellinen menettely)

KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISU

Perustelut

Kantajan ensisijainen vaatimus perustuu väitteelle, jonka mukaan Kuosmanen olisi syyllistynyt rangaistavaan tekoon tehdessään Opiston toimitusjohtajana toimistolaitteita koskevia leasing-sopimuksia vuosina 2007-2010. Kuosmanen on tehnyt Opiston lukuun kyseisinä vuosina yhteensä 18 toimistolaitteita koskevaa vuokrasopimusta, joissa vuokralleantajana on ollut eri rahoitusyhtiöitä ja laitteiden myyjänä Fici-Copy Ky.

Kuosmanen on ollut rikoksesta epäiltynä liittyen Fici-Copy Ky:n kanssa tekemiinsä sopimuksiin. Tutkintailmoituksen mukaan Kuosmanen hyväksymän menettelyn seurauksena Fici-Copy Ky on saanut uudelleen myyntiin laitteita, joita se ei ole omistanut. Kuosmasta on epäilty luottamusaseman väärinkäytöstä ja lahjuksen ottamisesta elinkeinotoiminnasta.

Salpausselän syyttäjänviraston 11.9.2015 tekemän syyttämättäjättämispäätöksen mukaan Kuosmasta on jätetty syyttämättä kyseisistä rikoksista, koska syyteoikeus oli vanhentunut. Luottamusaseman väärinkäytön osalta syyttäjä on myös perusteluissaan todennut, että asiassa ei ollut ilmennyt riittävästi sellaisia seikkoja, jotka osoittaisivat Kuosmanen ylittäneen toimivaltansa tai jättäneen tehtävänsä suorittamatta ja sillä tavoin tahallaan väärinkäyttäneen asemaansa.

Kanta-Hämeen käräjäoikeus on tuominnut Fici-Copy Ky:n vastuunalaisen yhtiömiehen Kimmo Anderssonin muun muassa Opistoon kohdistuneesta 18.9.2009-15.7.2010 tehdystä törkeästä petoksesta. Anderssonin tunnustaman teonkuvauksen mukaan hän on erehdyttänyt Opiston ja kahden rahoitusyhtiön edustajat 18.8.2009, 18.9.2009, 13.11.2009 ja 15.5.2010 tehdyillä rahoitussopimuksilla. Andersson on myöntämisen perusteella tuomittu korvaamaan Opistolle aiheuttamansa vahinko 203.254,69 euroa.

Käräjäoikeus toteaa, että vahingonkorvauksena voidaan tuomita maksettavaksi rangaistavaksi säädetyllä teolla aiheutettu taloudellinen vahinko. Kantaja on väittänyt, että Kuosmanen on tahallisesti tehnyt sopimuksia laitteista, jotka eivät olleet Opiston käytössä ja että sopimukset ovat myös olleet ehdoiltaan epätavanomaisia, ylihintaisia ja laajakantoisia. Opiston mukaan Kuosmanen on myös ottanut vastaan lahjuksia palkkioksi suosiakseen Fici-Copy Ky:n toimintaa. Mainittu menettely olisi aiheuttanut Opistolle vahinkoa.

Käräjäoikeus toteaa, että Kuosmanen menettelyä on arvioitava luottamusaseman väärinkäytön (RL 36:5) ja lahjuksen ottamisen elinkeinotoiminnassa (RL 30:8) tunnusmerkistöjen valossa.

Opiston hallituksen puheenjohtaja Antti Jouppi on kertonut, että⁸ Opisto oli Kuosmasen aikana sitoutunut erittäin epäedullisiin sopimuksiin ja kärsinyt huomattavasti taloudellista vahinkoa. Kuosmasen tekemät vuokrasopimukset olivat liian pitkiä. Opiston käyttöön olisi riittänyt yksi iso kopiokone, sen sijaan kannettavat tietokoneet ja av-laitteet olivat tarpeellisia. Epäedullisten rahoitussopimusten purkaminen ei ollut enää jälkikäteen mahdollista.

Kuosmanen on kertonut, että Opiston yhteistyö Fici-Copy Ky:n ja Anderssonin kanssa oli alkanut jo ennen vuoden 2006 loppua, jolloin Kuosmanen oli aloittanut Opiston toimitusjohtaja. Kuosmanen oli tehnyt ensimmäisen sopimuksen keväällä 2007. Opisto käytti kopiokoneita muun muassa kurssimateriaalin tulostamiseen ja koneet olivat yhteiskäytössä Räyskälä-Säätiön kanssa. Vuokrasopimukseen sisältyi myös laitteiden huoltopalvelu. Myös kannettavat tietokoneet ja av-laitteet olivat tarpeellisia Opiston koulutustoiminnassa. Uusia vuokrasopimuksia oli tehty laitteiden päivitysten johdosta. Anderssonin piti neuvotella rahoituskuviot valmiiksi. Kuosmanen oli seurannut laitteista maksettuja kuukausieriä ja loppukesän 2009 aikana hän havainnut maksettavien summien kasvamisen. Kuosmanen oli ollut yhteydessä Anderssoniin, joka oli luvannut poistaa vanhoja rahoitussopimuksia kun näitä vaihdettiin ja yhdisteltiin. Andersson ei ollut kuitenkaan toiminut lupaamallaan tavalla ja Opisto oli jäänyt vastuuseen vanhoistakin rahoitussopimuksista. Kuosmasen mukaan hän on yrittänyt selvittää laskutusasioita Anderssonin kanssa ja järkeistää Opiston sopimuksia. Fici-Copy Ky ei ollut maksanut kaikkia rahoitusyhtiöiden vaihtoon liittyneitä hyvityslaskuja Opistolle.

Käräjäoikeus toteaa, että Kuosmasen Opiston toimitusjohtajana tekemiä sopimuksia voidaan jälkikäteen arvioiden pitää Opiston kannalta epäedullisina hinnaltaan ja kestoltaan. Sopimusten seurauksena Opisto on myös joutunut maksamaan vuokria samasta kopiokoneesta kahdelle eri rahoitusyhtiölle ja joutunut maksamaan vuokraa laitteesta, jota ei ole toimitettu. Fici-Copy Ky oli myös jättänyt lunastamatta yhdeksi kokonaisuudeksi yhdistetyn sopimuksen vanhat velkapääomat. Edellä mainitun johdosta on selvää, että Opistolle on aiheutunut taloudellista vahinkoa sopimusten seurauksena.

Arvioitaessa onko Kuosmanen aiheuttanut tahallisesti vahinkoa väärinkäyttämällä luottamusasemaansa on otettava huomioon, että toimistolaitteiden vuokrasopimusten tekeminen ja niitä koskevien laskujen maksaminen on kuulunut Kuosmasen yleistoimivaltaan Opiston toimitusjohtajana.

Joupin kertomusta arvioitaessa on otettava huomioon, että hän on aloittanut hallituksen puheenjohtajana vasta vuonna 2012, joten hän ei osannut omakohtaisesti kertoa Kuosmasen menettelystä aikana jolloin sopimukset tehtiin.

Kuosmasen toimintaan on vahvasti vaikuttanut hänen luottamuksensa Anderssoniin, joka oli seudulla tunnettu ja hyvämaineinen toimistolaitteiden toimittaja. Kuosmasen tilaamat toimistolaitteet ovat

sinänsä olleet tarpeellisia Opiston toiminnassa ja niillä on ollut⁹ myös yhteiskäyttöä muiden tahojen kanssa. Asiassa ei ole ilmennyt, että Kuosmanen olisi tahallisesti tilannut Opistolle sellaisia laitteita, joita se ei olisi toiminnassaan tarvinnut. Opiston kärsimä vahinko on pääosin johtunut Andersson vilpillisestä toiminnasta kun Kuosmasen uskottavana pidettävän kertomuksen mukaan Andersson oli erehdyttänyt Kuosmasta luvattessaan yhdistää rahoitussopimuksia ja hyvittää vanhoja velkapääomia. Kuosmasen kertomus saa tukea myös loppuvuoden 2009 aikana tehdyistä sopimuksista, jotka ovat pääosin koskeneet vanhojen sopimusten yhdistämistä.

Opisto on maksanut laitteista jonkin verran ylihintaa ja sopimukset ovat olleet poikkeuksellisen pitkiä kestoaltaan. Sopimukset ovat kuitenkin koskeneet Opiston tarvitsemia toimistolaitteita eivätkä ne käräjäoikeuden näkemyksen mukaan ole olleet poikkeuksellisen epätavanomaisia. Näyttämättä on siten jäänyt, että Kuosmanen olisi vilpillisesti tahallaan väärinkäyttänyt asemaansa tehdessään sopimuksia ja tällä toiminnalla aiheuttanut vahinkoa.

Se, että Kuosmanen on ollut rikoksesta epäillyn asemassa ei millään tavalla osoita hänen toimintansa tahallisuutta. Päin vastoin asiassa on otettava huomioon syyttäjän kannanotto, jonka mukaan asiassa ei ollut ilmennyt riittävästi sellaisia seikkoja, joiden perusteella Kuosmasen voitaisiin todeta tahallisesti väärinkäyttäneen luottamusasemaansa.

Väitetyn lahjuksen ottamisen osalta kantaja on väittänyt, että Kuosmanen on Fici-Copy Ky:n toimintaa suosiakseen ottanut lahjuksina vastaan lahjakortteja, matkoja ym. etuuksia. Kuten edellä on todettu, Kuosmanen ei ole tietoisesti osallistunut Fici-Copy Ky:n vilpilliseen toimintaan. Näyttönä esitettyjen Anderssonin ja Kuosmasen sähköpostien 12. ja 13.1.2010 ei voida todeta liittyneen rangaistavaksi säädetyn lahjuksen pyytämiseen. Kuosmasen mukaan kyse oli ollut auki olleesta hyvityslaskusta, jota hän oli pyytänyt maksamaan. Muutakaan näyttöä väitetystä lahjuksen ottamisesta ei ole esitetty, joten käräjäoikeus katsoo, että sähköpostit eivät ole koskeneet rangaistavaksi säädetyn lahjuksen pyytämistä. Joka tapauksessa asiassa on jäänyt näyttämättä että väitettyjen lahjusten ottamisella olisi ollut yhteyttä Opiston kärsimään vahinkoon.

Käräjäoikeuden johtopäätös on, että Kuosmanen ei ole tahallisesti väärinkäyttänyt luottamusasemaansa sopimuksia tehdessään eikä pyytänyt tai vastaanottanut lahjuksia. Kuosmanen ei siten ole aiheuttanut Opistolle vahinkoa rangaistavaksi säädetyllä teolla.

Opiston toissijaisen vaatimus on koskenut toimitusjohtajan vahingonkorvausvelvollisuutta osakeyhtiölain perusteella. Toimitusjohtajan on korvattava vahinko, jonka hän on tehtävässään säädetyn huolellisuusvelvoitteen vastaisesti tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtiölle.

Asiassa on riidatonta, että Kuosmasen osakeyhtiölain mukainen vahingonkorvausvastuu voi koskea ainoastaan hänen 31.12.2010

päättäneellä tilikaudella tai sen jälkeen tekemiä toimenpiteitä.¹⁰

Kuosmanen on Opiston toimitusjohtajana tehnyt vuoden 2010 aikana kaksi vuokrasopimusta. Siemens Financial Services AB:n kanssa 11.2.2010 tehty sopimus on koskenut serveriä ja AV-laitteita. Laitteiden vuokra-aika on ollut 36 kuukautta ja vuokran määrä 398 euroa kuukaudessa.

Sampo Rahoituksen kanssa 15.7.2010 tehty sopimus on koskenut toimistolaitteita. Laitteiden vuokra-aika on ollut 60 kuukautta ja vuokran määrä 2.288,10 euroa kuukaudessa. Sopimuksen liitteen mukaan kyseisellä sopimuksella on yhdistetty kolme syksyllä 2009 tehtyä sopimusta ja vuokran kohteena on ollut kannettava tietokone, kolme tulostinta ja kaksi kopiokonetta lisälaitteineen.

Mainittuja sopimuksia ja Kuosmasen toimintaa arvioitaessa on otettava huomioon, että Kuosmasen mukaan hänelle oli jo vuoden 2009 syksyllä selvinnyt laitevuokrien kohtuuttomuus ja hän oli pyrkinyt järjestämään sopimuksia uudelleen. Sekä Kuosmanen että Jouppi ovat kertoneet, että Opisto joutui vastaamaan samoista laitteista useammalle rahoitusyhtiölle.

Siemensin kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ei voida todeta onko se koskenut uusien laitteiden toimittamista vai onko kyseessä ollut vastaajan väittämällä tavalla rahoitussopimuksen ja -yhtiön muuttaminen. Sopimusta ei voida pitää poikkeuksellisen ylihintaisena eikä ehdoiltaan epätavallisena.

Sampo Rahoituksen kanssa tehtyä sopimusta arvioitaessa on otettava huomioon, että se on koskenut vanhojen sopimusten yhdistämistä. Opisto oli siten jo sitoutunut laitteiden vuokraamiseen kun sopimus tehtiin. Anderssonin tunnustaman teonkuvauksen mukaan Andersson oli erehdyttänyt Opistoa lupaamalla, että Fici-Copy Ky lunastaa yhdistettävien sopimusten velkapääomat. Fici-Copy Ky ei ollut lunastanut vanhojen sopimusten velkapääomia.

Kuosmasen kertomus sopimusten järjeistämistä on ajallisessa yhteydessä Anderssonin vilpilliseen toimintaan. Opisto oli joutunut Anderssonin toiminnan johdosta maksamaan samoista laitteista laitevuokria useammalle rahoitusyhtiölle. Opistolle on siten aiheutunut vahinkoa Anderssonin toiminnan johdosta. Käräjäoikeus pitää uskottavana, että Kuosmanen on tullut erehdytyksi Anderssonin taholta.

Kuosmasen vuonna 2010 tekemät vuokrasopimukset ovat siten perustuneet asianmukaiseen harkintaan tilanteessa, jossa Opisto oli jo sitoutunut epäedullisiin sopimuksiin. Kuosmanen on Opiston toimitusjohtajana toiminut riittävän huolellisesti.

Käräjäoikeus katsoo, ettei Kuosmanen ole menetellyt huolellisuusvelvollisuutensa vastaisesti sopimuksia tehdessään. Kuosmanen ei ole vuonna 2010 tekemillään toimenpiteillä aiheuttanut

Opistolle lisävahinkoa. Kuosmasen menettely ei ole syy-yhteydessä¹¹ Opistolle aiheutuneeseen vahinkoon.

Mainituilla perusteilla myös kantajan toissijainen vaatimus tulee hylätä. Koska Kuosmanen ei ole vahingonkorvausvastuussa Opistolle, asiassa ei ole tarpeen ottaa kantaa Kuosmasen esittämään kuittausvaatimukseen.

Oikeudenkäyntikulut ja oikeusapu

Opisto on hävinnyt asian, joten se on velvollinen korvaamaan Kuosmasen oikeudenkäyntikulut.

Kuosmaselle on myönnetty asiassa oikeusapua 100 prosentin omavastuulla 30.12.2015-15.6.2015, 30 prosentin omavastuulla 16.6.-30.6.2016 ja 100 prosentin omavastuulla 1.7.2016 alkaen.

Kuosmasen avustajaksi määrätyn asianajaja Markku Fredmanin laskuerittelyn mukaan avustajan palkkion määrä on yhteensä 4.351,16 euroa. Kuosmasen omavastuuosuus palkkiosta on 4.312,97 euroa ja valtion osuus 38,19 euroa.

Opistolla ei ole ollut lausuttavaa Kuosmasen oikeudenkäyntikulujen määrästä.

Asianajaja Fredmanin laskuerittelystä ilmeneviä toimenpiteitä on pidettävä tarpeellisina ja oikeudenkäyntikuluvaatimusta kohtuullisena.

Tuomiolauselma

Kanne hylätään.

Suomen Urheiluliitto Oy veloitetaan suorittamaan Sakari Kuosmaselle korvaukseksi oikeudenkäyntikuluista oikeusavun omavastuuosuuden määrä 4.312,97 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen kuukauden kuluttua tuomion antamisesta lukien.

Muut vaatimukset hylätään

Oikeusapu

Käräjäoikeus vahvistaa asianajaja Markku Fredmanille palkkioksi Sakari Kuosmasen avustamisesta käräjäoikeudessa 3.509 euroa ja arvonnisäveron osuudeksi 842,16 euroa eli yhteensä 4.351,16 euroa.

Valtion varoista maksetaan asianajaja Fredmanille 30,80 euroa ja arvonnisäveron osuutena 7,39 euroa eli yhteensä 38,19 euroa, minkä määrän Suomen Urheiluliitto veloitetaan korvaamaan valtiolle korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen kuukauden kuluttua tuomion antamisesta lukien.

Lainkohdat

Vahingonkorvauslaki 5 luku 1 §
Rikoslaki 30 luku 8 § ja 36 luku 5 §
Osakeyhtiölaki 1 luku 8 §, 22 luku 1 ja 8 §
Oikeusapulaki 17 ja 18 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän ratkaisuun saa hakea valittamalla muutosta Helsingin hovioikeudelta siten kuin oikeudenkäymiskaaren 25 luvussa tarkemmin kerrotaan tai korkeimmalta oikeudelta 30 A luvussa kerrotulla ennakkopäätösvalituksella. Tyytymättömyyttä on ilmoitettava viimeistään tiistaina 3.10.2017 kello 16.15.

Annetaan muutoksenhakuohjeet.

Tyytymättömyyden ilmoitus

Suomen Urheiluilmailuopisto Oy on määräajassa ilmoittanut tyytymättömyyttä koko tuomioon.

Muutoksenhaun määräpäivä 26.10.2007

Vastavalituksen määräpäivä 9.11.2007

käräjätuomari

Ville Toppila

Helsingin käräjäoikeus
Os. 2

Tuomiolauselma

17/47996

1 (1)

26.09.2017

Asianumero
S 15/55137

Vastaaja

Suomen Urheiluilmailuopisto Oy, 1035003-9

Korvausvelvollisuus

Valtion varoista maksetaan asianajaja Fredmanille 30,80 euroa ja arvonlisäveron osuutena 7,39 euroa eli yhteensä 38,19 euroa, minkä määrän Suomen Urheiluilmailuopisto veloitetaan korvaamaan valtiolle korkolain 4 §:n I momentin mukaisine korkoineen kuukauden kuluttua tuomion antamisesta lukien.

